

ประเมินผลสูญเสียของถั่วเหลืองในไร่กสิกร
ESTIMATION OF YIELD LOSSES FOR SOYBEAN IN FARMER'S FIELD

สง่า ดวงรัตน์	สุวริย์ พิมสาร
สุนันทา เวสสุริย์	อมร วรรณะสาร
สุทธิราภรณ์ สิริสิงห์	ประสิทธิ์ บุญชูดวง
เสาวนีย์ พิสิษฐพันธ์	วิจิตรา จิตตไทย

เจ้าหน้าที่ฝ่ายวิเคราะห์ทางสถิติ

ฝ่ายวิเคราะห์ทางสถิติ

กองแผนงานและวิชาการ

บทคัดย่อ

การสูญเสียก่อนและหลังการเก็บเกี่ยวถั่วเหลือง เป็นปัญหาสำคัญมากปัญหาหนึ่งที่มีผล กระทบต่อ ผลผลิต จึงทำการศึกษาค้นหาข้อมูล-ความเสียหายในขั้นตอนต่าง ๆ ของการเก็บเกี่ยวว่า มีความเสียหายมากน้อย เพียงใด โดยทำการศึกษาค้นหาการปลูกถั่วเหลืองในฤดูแล้ง ธ.ค. 2525 – เม.ย. 2526 ในไร่กสิกร จังหวัดเชียงใหม่ และในฤดูฝน มิ.ย. – ธ.ค. 2526 ในไร่กสิกร จังหวัดสุโขทัย จังหวัดละ 50 ตัวอย่าง รวมเป็น 100 ตัวอย่าง ทำ การเก็บข้อมูล 2 วิธีคือ สัมภาษณ์และทำแปลง ตัวอย่าง (Crop Cutting) ขนาด 5x6 ตารางเมตร จากการ วิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ดังนี้

1. สภาพการทำไร่ถั่วเหลืองทั่ว ๆ ไป จังหวัดเชียงใหม่ ปลูกถั่วเหลืองถึงร้อยละ 86 ของเนื้อที่เพาะปลูก และจะปลูกถั่วเหลืองเฉลี่ย 6 ไร่ต่อครัวเรือน โดยใช้พันธุ์ สจ.4 ร้อยละ 32 และ ร้อยละ 58 ใช้พันธุ์ สจ.5 นอกจากนี้ยังนิยมใส่ปุ๋ยเพื่อเพิ่มผลผลิตถึงร้อยละ 75 โดยใช้ปุ๋ยเคมี ร้อยละ 22 ปุ๋ยคอกร้อยละ 20 และใส่ปุ๋ยทั้งสองประเภทรวมกันร้อยละ 33 สำหรับผลผลิตในแหล่งที่มีน้ำเพียงพอคือที่ อ. แม่ริม และ อ. สันทราย จะได้ระหว่าง 197-218 กก./ไร่ แต่ใน อ. จอมทอง และ อ. สันป่าตอง ซึ่งเป็นแหล่ง ที่ได้รับน้ำไม่เพียงพอ จะได้ผลผลิตเพียง 155-166 กก./ไร่

จังหวัดสุโขทัย ปลูกถั่วเหลืองร้อยละ 66 เฉลี่ยต่อครัวเรือนจะมีเนื้อที่ปลูกถึง 26 ไร่ โดยใช้พันธุ์ สจ. 4 และ สจ. 5 ร้อยละ 48 เกษตรกรที่จังหวัดนี้ไม่นิยมการใส่ปุ๋ยทางดิน แต่จะใช้ปุ๋ย น้ำ หรือฮอร์โมนฉีดทางใบ พร้อมกับยาฆ่าแมลง จังหวัดนี้ผลผลิตถั่วเหลืองที่ปลูกในที่นาจะได้ 188-217 กก./ไร่ แต่ในพื้นที่ไร่จะได้ผลผลิต สูงขึ้นระหว่าง 222-251 กก./ไร่

2. การสูญเสีย การปลุกถั่วเหลืองในฤดูแล้ง จะมีการสูญเสียในช่วงเก็บเกี่ยวมาก เนื่องจากอากาศร้อน และแห้งแล้ง ฝักถั่วจะแตกและร่วงหล่นอยู่ในแปลงสำหรับจังหวัดเชียงใหม่ จะมีการสูญเสียในแปลงเฉลี่ย 5.58 กก./ไร่ และสูญเสียจากการนวดฟัด 2.92 กก./ไร่ รวมมีการสูญเสีย ไปทั้งหมด 8.50 กก./ไร่ นอกจากนี้ถ้าเจ้าของเก็บเองจะสูญเสียเพียงร้อยละ 4.8 ในขณะที่การจ้างรายวันสูญเสียร้อยละ 6.5 และเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 7.1 เมื่อจ้างเหมา สำหรับจังหวัดสุโขทัย เกษตรกรเก็บเกี่ยวขณะยังไม่แก่จัด ผลการสูญเสียน้อย แต่การเสียหายมักเกิดจากน้ำท่วมแปลง ส่วนการเก็บเกี่ยวโดยเจ้าของแปลง สูญเสียร้อยละ 1.1 เมื่อมีการจ้างแรงงานรายวันร่วมด้วยการ สูญเสียเพิ่มเป็นร้อยละ 2.3 และจะมีการสูญเสียถึงร้อยละ 12.3 สำหรับการจ้างแรงงานรายวันในการเก็บเกี่ยว

กรมวิชาการเกษตร